TEXNOLOGIYA FANINI O‘QITISHDA LOYIHA METODIDAN FOYDALANISHNING AXAMIYATI

Anorboyev Zulfiqor Baxodir o’g’li
zulfiqoranorboyev@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisda umumiy o‘rta ta’lim jarayonida texnologiya fanini o‘qitishning amaliy samaradorligini oshirishda loyiha metodidan foydalanish masalasi yoritiladi. Loyiha faoliyatining o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, muammoni tahlil qilish, amaliy faoliyatni rejalashtirish va ijodiy yechim ishlab chiqish ko‘nikmalarini shakllantirishdagi imkoniyatlari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: texnologiya fani, loyiha metodi, loyihaviy faoliyat, amaliy faoliyat, ijodiy fikrlash, , muammoli vaziyat, baholash.

* * *

Аннотация. В статье рассматривается использование метода проектов для повышения практической эффективности преподавания учебного предмета «Технология» в системе общего среднего образования. Анализируется потенциал проектной деятельности в формировании у учащихся навыков самостоятельного мышления, анализа проблем, планирования практической работы и разработки творческих решений.

Ключевые слова: учебный предмет «Технология», метод проектов, проектная деятельность, практическая деятельность, творческое мышление, проблемная ситуация, оценивание.

* * *

Abstract. This paper examines the use of the project method to enhance the practical effectiveness of teaching the subject of Technology within the general secondary education system. It analyzes the potential of project-based activities to foster students' skills in independent thinking, problem analysis, planning practical

work, and developing creative solutions.

Keywords: Technology subject, project method, project-based activity, practical activity, creative thinking, problem situation, assessment.

Kirish

Hozirgi ta’lim jarayonida o‘quvchining tayyor ma’lumotni o‘zlashtirishi bilan bir qatorda, o‘zlashtirilgan bilimdan amaliy vaziyatlarda foydalanishi ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bunday yondashuv ayniqsa texnologiya fanining mazmuni bilan chambarchas bog‘liq. Chunki mazkur fan o‘quvchini turli materiallar, asbob-uskunalar va texnologik jarayonlar bilan ishlashga, mahsulot yaratishga hamda bajarilgan ish natijasini tahlil qilishga yo‘naltiradi.Texnologiya darslarining samaradorligi ko‘p jihatdan tanlangan o‘qitish metodiga bog‘liq. An’anaviy tushuntirish va amaliy mashg‘ulotlar bilan bir qatorda, o‘quvchini faol izlanishga undaydigan metodlardan foydalanish ta’lim jarayonini yanada mazmunli tashkil etish imkonini beradi. Shu nuqtayi nazardan loyiha metodi texnologiya ta’limida alohida metodik ahamiyatga ega.Loyiha metodi o‘quv faoliyatini muayyan maqsadga yo‘naltirish, muammoni aniqlash, uning yechimini izlash va yakunda aniq natija olishga asoslanadi. Bu jarayonda o‘quvchi faqat topshiriqni bajaruvchi emas, balki loyiha g‘oyasini ishlab chiqish va uni amalga oshirishda faol ishtirok etuvchi subyektga aylanadi.

Texnologiya fanining o‘ziga xos xususiyati o‘quvchilarning bilimlarini amaliy faoliyat bilan birlashtirish imkoniyatining yuqoriligidadir. Shu sababli loyiha metodidan foydalanish jarayonida nazariy tushunchalar bevosita amaliy vazifalar bilan bog‘lanadi. O‘quvchi mahsulot yaratish yoki texnologik muammoni hal qilish jarayonida avval egallagan bilimlarini qayta qo‘llaydi va yangi tajriba hosil qiladi.Loyiha metodikasini takomillashtirishda, avvalo, loyiha mavzusini to‘g‘ri tanlash muhim. Mavzu o‘quvchining kundalik hayoti, atrof-muhit yoki ishlab chiqarish jarayonlari bilan bog‘liq bo‘lsa, uning amaliy qiziqishi ortadi. Shu bilan birga,

topshiriq o‘quvchining yosh xususiyatlari va mavjud bilim darajasiga mos bo‘lishi kerak.

Texnologiya darslarida loyihaviy faoliyatni tashkil etishda o‘qituvchining roli ham o‘zgaradi. O‘qituvchi barcha ishlarni bevosita bajarib beruvchi emas, balki o‘quvchining faoliyatini yo‘naltiruvchi va maslahat beruvchi subyekt sifatida ishtirok etadi. Bunday yondashuv o‘quvchining mustaqilligini oshirishga yordam beradi.

Masalan, **“Energiya tejamkor stol chirog‘ini loyihalash va tayyorlash”** loyihasida o‘quvchilarga tayyor mahsulotni takrorlash emas, balki energiya sarfini kamaytirishga xizmat qiluvchi chiroq konstruksiyasini ishlab chiqish vazifasi berilishi mumkin. O‘quvchilar mahsulotning vazifasini belgilash, eskiz tayyorlash, materiallarni tanlash, texnologik jarayonni rejalashtirish va tayyor mahsulotni sinovdan o‘tkazish orqali bir nechta faoliyat turini o‘zaro bog‘laydilar.

Yana bir amaliy yo‘nalish sifatida **“Aqlli chiqindi saralash tizimi”** loyihasini keltirish mumkin. Ushbu loyiha orqali o‘quvchilar chiqindilarni saralash muammosini o‘rganib, uni texnologik vositalar yordamida hal qilish g‘oyasini ishlab chiqishlari mumkin. Bunday topshiriq texnologiya fanini ekologiya, informatika va tabiiy fanlarga oid bilimlar bilan bog‘lash imkonini beradi.

Loyiha metodining muhim jihatlaridan biri o‘quvchilarda bir nechta kompetensiyalarning birgalikda rivojlanishidir. Jumladan, loyiha faoliyati davomida o‘quvchida muammoni aniqlash va tahlil qilish,mustaqil qaror qabul qilish,chizma va eskizlar bilan ishlash,o‘z faoliyatini tahlil qilish kabi ko‘nikmalarni egallaydi.

Xulosa

Texnologiya fanini o‘qitishda loyiha metodidan foydalanish o‘quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog‘lash uchun samarali metodik imkoniyat yaratadi. Loyiha jarayonida o‘quvchi muammoni aniqlash, yechimni izlash, faoliyatni rejalashtirish, amaliy mahsulot yaratish va o‘z ishini baholash kabi bosqichlardan o‘tadi.

Umuman olganda, loyiha metodi texnologiya fanining amaliy mazmunini ochib berish, o‘quvchilarning ijodiy va texnologik tafakkurini rivojlantirish hamda ularni mustaqil faoliyatga tayyorlashga xizmat qiladi. Shu sababli mazkur metodni texnologiya ta’limida maqsadli va tizimli qo‘llash o‘qitish metodikasini takomillashtirishning muhim yo‘nalishlaridan biri sifatida qaralishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006. – 261 b.

2. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg‘armasi nashriyoti, 2006. – 160b.

3. Yo‘ldoshev J.G‘., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi.

4. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste’dod, 2008.

5. O‘zbekiston Respublikasi umumiy o‘rta ta’lim maktablari uchun “Texnologiya” fani o‘quv dasturi.